

[Indenrigsministeren.]

relse, og da de nyoprettede tilsynsråd primært skal udøve et økonomisk tilsyn, er det foreslået, at alene indenrigsministeren bliver rekursmyndighed i disse spørgsmål.

Samtidig er det foreslået som en ny bestemmelse, at indenrigsministeren skal kunne tillade nedlæggelse af afstemningsområder i forbindelse med kommunesammenlægninger, idet en nedlæggelse af et afstemningsområde hidtil ikke har været muligt, såfremt 10 pct. af vælgerne i det pågældende afstemningsområde har modsat sig nedlæggelsen.

Jeg skal endelig omtale de foreslåede ændringer, der ikke er en følge af den ny styrelseslovgivning.

I grundlovens § 32 indeholdes en bestemmelse om, at folketingsmandaterne i intet tilfælde bortfalder, før nyvalg har fundet sted. Man har med denne bestemmelse villet sikre sig imod, at der opstår en folketingsløs periode, og i lighed med denne bestemmelse foreslås indsat bestemmelser, hvorefter ej heller de kommunale mandater bortfalder, før nyvalg har fundet sted. Der skabes derved sikkerhed for, at også de kommunale råd kan fortsætte deres virksomhed, dersom nyvalg til rådene ikke vil kunne afholdes på grund af særlige omstændigheder.

For at sikre en mere ensartet bedømmelse af straffes betydning for personers valgbarhed til kommunale råd, henlægges disse spørgsmål ved den seneste ændring af valgloven til et valgbarhedsnævn, der fik til opgave at træffe afgørelse med hensyn til fortabelse af valgbarhed på grund af straf for valgte kandidater og medlemmer af kommunale råd. Da kriteriet „valgbar til et kommunalt råd“ imidlertid anvendes i andre relationer, har der vist sig behov for også at indbringe valgbarhedsspørgsmål for andre persongrupper for nævnet, og nævnets kompetence foreslås derfor udvidet, således at nævnet bliver kompetent til at træffe afgørelse i spørgsmål om fortabelse af valgbarhed på grund af straf ikke alene for de egentlige kommunalbestyrelsesmedlemmer, men også for personer, der beklæder andre offentlige hverv, der er betinget af valgbarhed til et kommunalt råd.

Idet jeg i øvrigt henviser til de bemærkninger, der ledsager lovforslaget, skal jeg

anbefale dette til det høje tings velvillige behandling.

Ministeren for offentlige arbejder (Guldberg): Herved tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om vintervedligeholdelse og renholdelse af veje*.

Forslaget tilsigter at tilpasse den delvis forældede og spredte lovgivning på dette område til de krav, som den stadig voksende trafik på vejene stiller til en effektiv og ensartet vintertjeneste — snerydning og foranstaltninger mod glat føre — på vejene, herunder i første række det offentlige vejnet. Uensartet og utilstrækkelig vintervedligeholdelse medfører øget færdselsrisiko, trafikafviklingsmæssige vanskeligheder og forsinkelser.

Foruden vintervedligeholdelse omhandler forslaget renholdelse af vejene, såvel de offentlige som private.

Med hensyn til snerydning afløser forslaget den gældende snekastningslov, lov nr. 158 af 13. april 1938.

En væsentlig del af bestemmelserne i snekastningsloven omhandler vejbestyrelsernes adgang til at lade snerydningen på offentlige veje udføre som naturalarbejde. Denne ordning, der går helt tilbage til det 18. århundrede, har mistet sin betydning, efterhånden som folkeholdet på gårdene er blevet reduceret og den maskinelle snerydning har vundet indpas, og bruges i dag kun i meget begrænset omfang. Landboforeningerne har med henvisning til landbrugets arbejdskraftsituation da også henstillet, at naturalarbejdsordningen afskaffes. Dette ønske deles også af sognerådsforeningerne. Det er min opfattelse, at der ikke mere er basis for at opretholde ordningen.

Lovforslaget fastslår — i lighed med snekastningsloven — vejbestyrelsernes forpligtelse til at sørge for snerydning på offentlige veje og stier, men overlader det i øvrigt til vejbestyrelserne selv at bestemme snerydningens omfang og rækkefølge og at give nærmere retningslinjer for rydningens gennemførelse.

Den hidtidige adgang efter snekastningsloven til at pålægge grundejere, hvis ejendom grænser op til offentlig vej eller sti, at rydde vejen og stien for sne foreslås opretholdt ved forslaget, dog med den begrænsning, at forpligtelsen kun kan pålægges

[Ministeren for offentlige arbejder.]

grundejerne i byer og bymæssige bebyggelser og kun med hensyn til fortov og sti. I byer og bymæssige bebyggelser skal det dog tillige kunne pålægges grundejerne at rydde mindre befærdede offentlige vejes kørebaner. Forslaget betegner på dette punkt i et vist omfang en ændring af den hidtil gældende retstilstand, hvorefter grundejerne i byerne i princippet uden nogen begrænsning har kunnet pålægges rydningspligt.

Baggrunden for, at man har begrænset grundejernens forpligtelser, er, at man finder det til fare for trafikikkerheden, at grundejerne foretager snerydning på mere befærdede offentlige vejes kørebaner, hvortil kommer, at grundejerne her ikke har mulighed for at foretage en effektiv rydning. Det er dog allerede i dag almindeligt, at vejmyndighederne kulancemæssigt rydder trafikerede vejes kørebaner. Skønnet over, hvorvidt en vejstrækning er mindre befærdet, er efter lovforslaget overladt til vejbestyrrelserne — efter forudgående forhandling med politiet. For at øge muligheden for maskinel rydning fastslås det ved lovforslaget, at vejbestyrrelserne kan overtage grundejernens forpligtelser mod betaling.

For så vidt angår grundejere, der som følge af en af det offentlige fastsat adgangs-begrænsning ikke har direkte adgang til den offentlige vej, stadfæster lovforslaget den praksis, der følges af mange kommuner med hensyn til at fritage sådanne grundejere for snerydningspligt.

Lovforslaget fastslår videre en principiel forpligtelse for vejbestyrrelserne til at træffe foranstaltninger mod glat føre på de offentlige veje og stier. I lighed med den gældende bestemmelse i vejbestyrelseslovens § 53 — som foreslås ophævet — overlades det dog til vejbestyrrelserne at bestemme, på hvilke strækninger, i hvilket omfang og i hvilken rækkefølge foranstaltningerne skal træffes. I samme omfang som med hensyn til snerydning kan der pålægges de tilgrænsende grundejere pligt til at træffe foranstaltninger mod glat føre (grusning). Hjemmelen til grundejernens grusningspligt findes i dag i almindelighed i de lokale politivedtægter, hvor forpligtelsen dog normalt er begrænset til fortov og trapper.

I overensstemmelse med ønsker fra motororganisationerne foreslås der tillagt ministe-

ren for offentlige arbejder hjemmel til at udfærdige vejledende retningslinjer for udførelse af foranstaltninger mod glat føre. En tilsvarende bestemmelse var foreslået optaget i ministeriet for offentlige arbejders forslag til lov om bestyrelsen af de offentlige veje. Bestemmelsen udgik dog under folketingsbehandlingen, hovedsagelig på grund af kommunernes betænkeligheder ved, at sådanne vejledende regler under erstatnings-sager kunne opfattes som retsregler.

I det siden vejbestyrelseslovens vedtagelse i 1957 forløbne tidsrum er færdselens krav til vejenes farbarhed steget væsentligt, ligesom der er fremkommet nye tekniske metoder inden for glatførebekæmpelsen, navnlig kemiske midler, som i betydelig grad reducerer faremomenterne for færdslen i vintertiden. Begge de nævnte forhold taler for, at der tilvejebringes hjemmel for udfærdigelse af vejledning for vejmyndighederne. Hertil kommer også ønsket om at sikre, at brugen af kemiske midler sker på en sådan måde, at vejbelægninger, ledninger, dyr og planter samt køretøjer skades mindst muligt. Jeg har derfor på denne baggrund fundet det rimeligt på ny at foreslå tilvejebragt hjemmel for udarbejdelse af vejledende retningslinjer for glatføreforanstaltninger og i forbindelse hermed også for snerydning. Retningslinjerne forudsættes udarbejdet af ministeriet i nært samarbejde med bl. a. kommunale vejteknikere, belægningseksperter m. v.

Ved lovforslaget fastslås ligeledes vejbestyrrelsernes forpligtelse til at renholde offentlige veje og stier. Den nuværende lovgivning indeholder ingen direkte forskrift om vejbestyrrelsernes forpligtelse hertil ud over, hvad der kan udledes af bestemmelserne i vejbestyrelseslovens §§ 17-19, hvorefter vejbestyrrelserne har pligt til at holde de offentlige veje i en efter trafikens art og størrelse forsvarlig stand. I øvrigt findes bestemmelser om renholdelse af offentlige veje i politivedtægterne, der i vidt omfang pålægger de tilstødende grundejere renholdelsespligten, men samtidig forudsætter, at renholdelsen sker ved kommunal foranstaltning i det omfang, forpligtelsen ikke påhviler grundejerne.

Med henblik på at fremme færdselssikkerheden på vejene mest muligt må det skønnes rimeligt, at der fastsættes udtrykkelige

[Ministeren for offentlige arbejder.]

forskrifter om renholdelse af vejene, svarende til, hvad der er foreslået med hensyn til snerydning og foranstaltninger mod glat føre. Uden for byer og bymæssige bebyggelser foreslås renholdelsespligten i overensstemmelse med princippet i vejbestyrelseslovens §§ 17-19 dog begrænset til den renholdelse, der er nødvendig for færdsels-sikkerheden.

Forslaget indeholder endvidere bestemmelser om grundejernes forpligtelser med hensyn til snerydning, foranstaltninger mod glat føre og renholdelse af private fællesveje og stier i byer og bymæssige bebyggelser. De foreslåede bestemmelser svarer i princippet til, hvad der gælder i dag i henhold til politivedtægterne.

Med hensyn til private fællesveje og stier på landet foreslås det, at kommunalbestyrelserne skal kunne pålægge de vedligeholdelsespligtige (vejberettigede) snerydningspligt m. v. Hjemmelen forudsættes kun anvendt, når der foreligger en rimelig trafik al interesse i vejenes farbarhed. Tilsvarende bestemmelse foreslås indført med hensyn til skov-, klit- og havneveje o. lign., der er åbne for offentlig færdsel og af betydning for denne. Også denne bestemmelse forudsættes administreret lempeligt og kun anvendt, når der er en rimelig trafik al interesse, således at der ikke pålægges skovejere m. v. urimelige byrder.

Det er ikke tanken ved lovforslaget at gøre nogen ændring i kommunernes adgang til at anmelde udgifter ved de foranstaltninger, der er omhandlet i lovforslaget, til almindelig vejrefusion efter vejtilskudslovens kap. I.

Forslaget er i hovedsagen blevet til under forhandlinger i det embedsmandsudvalg (vejlovsudvalget af 1951), som tidligere har lavet udkast til vejbestyrelsesloven af 1957, og som i 1964 har afgivet betænkningen „Private fællesveje og vejbidrag“. I udvalget har bl. a. de kommunale vejtekniskeres organisationer samt Københavns og Frederiksberg kommuner været repræsenteret, og under forhandlingerne har også

repræsentanter for motororganisationerne og politiet m. fl. haft lejlighed til at gøre deres synspunkter gældende.

Forslaget må imidlertid betragtes som udarbejdet af ministeriet, da regeringen fandt det ønskeligt, at folketinget allerede i indværende samling kunne behandle disse spørgsmål. Dette udelukkede, at en formel indstilling om udvalgets arbejde kunne foreligge.

Forslaget har været forelagt for de kommunale organisationer samt for en række andre myndigheder og organisationer, der berøres af bestemmelserne, herunder FDM. Der er ikke inden forslaget's udarbejdelse fremkommet principielle indvendinger mod lovforslaget, bortset fra Københavns magistrat, der ikke ønsker, at loven skal have gyldighed i Københavns kommune. Der foreligger dog ved forslaget's udarbejdelse ikke svar fra Købstadforeningen og Sognerådsforeningerne.

Ud over indvendingen fra Københavns kommune er der af de fornævnte myndigheder og organisationer fremdraget forskellige enkeltproblemer, som det vil kunne være rimeligt at drøfte her i tinget, specielt i det udvalg, som jeg regner med vil blive nedsat.

Idet jeg i øvrigt henviser til lovforslaget's bemærkninger, tillader jeg mig at anbefale lovforslaget til det høje tings velvillige behandling.

Endvidere tillader jeg mig for det høje folketing at fremsætte *forslag til lov om visse hovedlandevejsstrækninger*.

Forslaget omfatter først en bemyndigelse til anlæg af en hovedlandevej, udbygget som motorvej, fra Farum til Hemmingstrup, i fortsættelse af den under udførelse værende motorvejsstrækning fra Borups Plads til Farum (Hareskovmotorvejen).

Dernæst omfatter forslaget en bemyndigelse til anlæg af en hovedlandevej, udbygget som motorvej, vest om Kolding fra Bramdrupdam til Harte, og i forbindelse hermed en forlægning af den eksi-